

Decoratie en schilderwerken

3de graad A-finaliteit

III-DeSc-a

BRUSSEL

D/2024/13.758/306

Versie oktober 2024

1 Inleiding

De uitrol van de modernisering secundair onderwijs gaat gepaard met een nieuwe generatie leerplannen. Leerplannen geven richting en laten ruimte. Ze faciliteren de inhoudelijke dynamiek en de continuïteit in een school en lerarenteam. Ze garanderen binnen het kader dat door de Vlaamse regering werd vastgelegd voldoende vrijheid voor schoolbesturen om het eigen pedagogisch project vorm te geven vanuit de eigen schoolcontext. Leerplannen zijn ingebed in het vormingsconcept van de katholieke dialoogschool. Ze versterken het eigenaarschap van scholen die d.m.v. eigen beleidskeuzes de vorming van leerlingen gestalte geven. Leerplannen laten ruimte voor het vakinhoudelijk en pedagogisch-didactisch meesterschap van de leraar, maar bieden ondersteuning waar nodig.

1.1 Het leerplanconcept: vijf uitgangspunten

Leerplannen vertrekken vanuit het **vormingsconcept** van de katholieke dialoogschool. Ze laten toe om optimaal aan te sluiten bij het pedagogisch project van de school en de beleidsbeslissingen die de school neemt vanuit haar eigen visie op onderwijs (taalbeleid, evaluatiebeleid, zorgbeleid, ICT-beleid, kwaliteitsontwikkeling, keuze voor vakken en lesuren ...).

Leerplannen ondersteunen **kwaliteitsontwikkeling**: het leerplanconcept spoort met kwaliteitsverwachtingen van het Referentiekader onderwijskwaliteit (ROK). Kwaliteitsontwikkeling volgt dan als vanzelfsprekend uit keuzes die de school maakt bij de implementatie van leerplannen.

Leerplannen faciliteren een **gerichte studiekeuze**. De leerplandoelen sluiten aan bij de verwachte competenties van leerlingen in een bepaald structuuronderdeel. De feedback en evaluatie bij de realisatie ervan beïnvloeden op een positieve manier de keuze van leerlingen na elke graad.

Leerplannen gaan uit van de **professionaliteit** van de leraar en het **eigenaarschap** van de school en het lerarenteam. Ze bieden voldoende ruimte voor eigen inhoudelijke keuzes en een eigen didactische aanpak van de leraar, het lerarenteam en de school.

Leerplannen borgen de **samenhang** in de vorming. Die samenhang betreft de verticale samenhang (de plaats van het leerplan in de opbouw van het curriculum) en de horizontale samenhang tussen vakken binnen structuuronderdelen en over structuuronderdelen heen. Leerplannen geven expliciet aan voor welke leerplandoelen van andere leerplannen in de school verdere afstemming mogelijk is. Op die manier faciliteren en stimuleren de leerplannen leraren om over de vakken heen samen te werken en van elkaar te leren. Een verwijzing van een leraar naar de lessen van een collega laat leerlingen niet alleen aanvoelen dat de verschillende vakken onderling samenhangen en dat ze over dezelfde werkelijkheid gaan, maar versterkt ook de mogelijkheden tot transfer.

1.2 De vormingscirkel – de opdracht van secundair onderwijs

De leerplannen vertrekken vanuit een gedeelde inspiratie die door middel van een vormingscirkel voorgesteld wordt. We 'lezen' de cirkel van buiten naar binnen.

- Een lerarenteam werkt in een katholieke dialoogschool die onderwijs verstrekt vanuit een **specifieke traditie**. Vanuit het eigen pedagogisch project kiezen leraren voor wat voor hen en hun school goed

1.4 Differentiatie

Om optimale leerkansen te bieden is [differentiëren](#) van belang in alle leerlingengroepen. Leerlingen voor wie dit leerplan is bestemd, behoren immers wel tot dezelfde doelgroep, maar bevinden zich niet noodzakelijk in dezelfde beginsituatie. Zij hebben een niet te onderschatten – maar soms sterk verschillende – bagage mee vanuit de onderliggende graad, de thuissituatie en vormen van informeel leren. Het is belangrijk om zicht te krijgen op die aanwezige kennis en vaardigheden en vanuit dat gegeven, soms gedifferentieerd, verder te bouwen. Positief en planmatig omgaan met verschillen tussen leerlingen verhoogt de motivatie, het welbevinden en de leerwinst voor elke leerling.

De leerplannen bieden kansen om te differentiëren door te verdiepen en te verbreden en door de leeromgeving aan te passen. Ze nodigen ook uit om te differentiëren in evaluatie.

Differentiatie door te verdiepen en te verbreden

Sommige leerlingen denken meer conceptueel en abstract. Andere leerlingen komen vanuit een meer concrete benadering sneller tot inzichtelijk denken. Variëren in abstractie spreekt leerlingen aan op hun capaciteiten en daagt hen uit om van daaruit te groeien.

Daarnaast bieden leerplannen kansen om de complexiteit van leerinhouden aan te passen. Dat kan door een complexere situatie te schetsen, een minder ingewikkelde bewerking of handeling voor te stellen, of door meer kennis of vaardigheden aan te bieden om leerlingen uit te dagen.

De ene context kan betekenisvol zijn voor een leerlingengroep, terwijl een andere context dan weer betekenisvoller kan zijn voor een andere leerlingengroep. Leerinhouden in verschillende contexten aanbrengen biedt kansen om leerlingen aan te spreken op hun interesses en daagt hen tegelijk uit om andere interesses te verkennen en zo hun horizon te verruimen.

In 'extra' wenken bij de leerplandoelen en in beperkte mate ook via keuzeleerplandoelen bieden we je inspiratie om te differentiëren door te verdiepen en te verbreden.

Differentiatie door de leeromgeving aan te passen

Doordachte variatie in werkvormen (groepswork, individueel, auditief, visueel, actief ...) vergroot de kans dat leerdoelen worden gerealiseerd door alle leerlingen. Het helpt hen bovendien ontdekken welke manieren van leren en informatie verwerken best bij hen passen.

De ene leerling kan snel of zelfstandig werken, de andere heeft meer tijd of begeleiding nodig. Variëren in de mate van ondersteuning, gericht aanbieden van hulpmiddelen (voorbeelden, schrijfkaders, stappenplannen ...) en meer of minder tijd geven, daagt leerlingen uit op hun niveau en tempo.

Leerlingen op hun niveau en vanuit eigen interesses laten werken kan door te differentiëren in product, bijvoorbeeld door leerlingen te laten kiezen tussen opdrachten die leiden tot verschillende eindproducten.

Het samenstellen van groepen kan een effectieve manier zijn om te differentiëren. Rekening houden met verschil in leerdoelen en leerlingenkenmerken laat leerlingen toe van en met elkaar te leren.

Technologie kan al die vormen van differentiatie ondersteunen. Zo kunnen leerlingen op hun maat werken met digitale leermiddelen zoals educatieve software of online oefenprogramma's.

Differentiatie in evaluatie

Tenslotte laten de leerplannen toe te differentiëren in [evaluatie](#) en feedback. Evalueren is beoordelen om te waarderen, krachtiger te maken en te sturen.

Na de afronding van een lessenreeks of na een langere periode gaan leraren door middel van summatieve evaluatie na waar leerlingen staan. De keuze van een evaluatie- en feedbackvorm is afhankelijk van de vooropgestelde doelen.

Formatieve evaluatie is geïntegreerd in het leerproces en gaat uit van een actieve betrokkenheid van leraar en leerling. Het zet leerlingen aan het denken over hun vorderingen en laat leraren toe om tijdens het leerproces effectieve feedback te geven. Door middel van formatieve evaluatie krijgen leraren een goed zicht op het leerproces van leerlingen zodat ze het verder gericht en waar nodig kunnen bijsturen. Het is bovendien een rijke bron voor leraren om te reflecteren over de eigen onderwijspraktijk en de eigen pedagogisch-didactische aanpak bij te sturen.

1.5 Opbouw van leerplannen

Elk leerplan is opgebouwd volgens een vaste structuur. Alle onderdelen maken inherent deel uit van het leerplan. Schoolbesturen van Katholiek Onderwijs Vlaanderen die de leerplannen gebruiken, verbinden zich tot de realisatie van het gehele leerplan.

De **inleiding** licht het leerplanconcept toe en gaat dieper in op de visie op vorming, de ruimte voor leraren(teams) en scholen en de mogelijkheden tot differentiatie.

De **situering** geeft aan waarop het leerplan is gebaseerd en beschrijft de samenhang binnen de graad en met de onderliggende graad, en de plaats in de lessentabel.

In de **pedagogisch-didactische duiding** komen de inbedding in het vormingsconcept, de krachtlijnen, de opbouw, de leerlijnen, de aandachtspunten met o.m. nieuwe accenten van het leerplan aan bod.

De **leerplandoelen** zijn helder geformuleerd en geven aan wat van leerlingen wordt verwacht. Waar relevant geeft een opsomming of een afbakening (★) aan wat bij de realisatie van het leerplandoel aan bod moet komen. Ook pop-ups bevatten informatie die noodzakelijk is bij de realisatie van het leerplandoel. De leerplandoelen zijn gebaseerd op de minimumdoelen van de basisvorming, de specifieke minimumdoelen of de doelen die leiden naar een beroepskwalificatie. Indien een leerplandoel verder gaat, vind je een '+' bij het nummer van het leerplandoel. Al die leerplandoelen zijn verplicht te realiseren. In een aantal gevallen zijn keuzedoelen opgenomen; die leerplandoelen zijn weergegeven in een grijze kleur en het nummer van het leerplandoel wordt voorafgegaan door 'K'.

De leerplandoelen zijn ingedeeld in een aantal rubrieken. Bovenaan elke rubriek vind je de relevante minimumdoelen van de basisvorming, de specifieke minimumdoelen en/of doelen die leiden naar een of meer beroepskwalificaties, afhankelijk van de finaliteit. Als leraar hoef je je die taal niet eigen te maken. Het volstaat dat je de leerplandoelen realiseert zoals opgenomen in het leerplan.

Waar relevant wordt de samenhang met andere leerplannen in dezelfde graad aangegeven, evenals de samenhang met de onderliggende graad.

'Duiding' bij een leerplandoel bevat een noodzakelijke toelichting bij het doel. In pedagogisch-didactische wenken vinden leraren inspiratie om met het leerplandoel aan de slag te gaan. Een rubriek 'extra' bij een leerplandoel biedt leraren inspiratie om verder te gaan dan wat het leerplandoel minimaal vraagt.

De **basisuitrusting** geeft aan welke materiële uitrusting vereist is om de leerplandoelen te kunnen realiseren.

Het **glossarium** bevat een overzicht van handelingswerkwoorden die in alle leerplannen van de graad als synoniem van elkaar worden gebruikt of meer toelichting nodig hebben.

De **concordantie** geeft aan welke leerplandoelen gerelateerd zijn aan bepaalde minimumdoelen, specifieke minimumdoelen of doelen die leiden naar een of meer beroepskwalificaties.

2 Situering

2.1 Samenhang in de derde graad

2.1.1 Samenhang binnen de studierichting Decoratie en schilderwerken

Betekenisvol STEM-onderwijs doorbreekt de grenzen van traditionele disciplines en leert verbanden leggen tussen concepten, fenomenen, toepassingen en realisaties. De leerlingen ervaren die kruisverbanden door vakoverschrijdende werkwijzen te hanteren. Dat kan je als leraar realiseren door leerplandoelen van het leerplan Decoratie en schilderwerk doelgericht te combineren met leerplandoelen Wiskunde en Maatschappelijke vorming.

2.1.2 Samenhang met andere leerplannen binnen de finaliteit

Er is een nauwe samenhang met het leerplan Afwerking bouw omwille van ondergronden van wanden en dekvloeren en het onderdeel droogbouwsystemen.

Scholen met in hun studietoer aanbod de studierichtingen Decoratie en schilderwerken, Afwerking bouw, Binnen- en buitenschrijnwerk, Binnenschrijnwerk en interieur kunnen een gezamenlijke thematische aanpak overwegen voor het realiseren van droogbouwsystemen.

2.1.3 Samenhang over de finaliteiten heen

	A-finaliteit	D/A-finaliteit	D-finaliteit
	- Decoratie en schilderwerk - Ruwbouw - Afwerking bouw	- Bouwtechnieken - Houttechnieken	Bouw- en houtwetenschappen
Modelleren	- Details in 3D modelleren	- Projecten in 3D modelleren	- Ontwerpen en projecten in 3D modelleren
3D-meten		- 3D-meten in functie van modelleren	- 3D-meten in functie van ontwerpen en modelleren
Informatica		- Software bewerken (Houttechnieken)	- Zelf ontworpen oplossingen voor concrete problemen programmeren
Onderzoekscompetentie		- Onderzoekscompetentie	- Onderzoekscompetentie
STEM	- Een oplossing ontwerpen voor een probleem door wetenschappen, technologie of wiskunde geïntegreerd aan te wenden	- Een oplossing ontwerpen voor een probleem door wetenschappen, technologie of wiskunde geïntegreerd aan te wenden - Een oplossing ontwikkelen voor problemen door STEM-disciplines geïntegreerd toe te passen - Onderzoek voeren aan de hand van een wetenschappelijke methode - Veilig en duurzaam werken met materialen, stoffen organismen en technische systemen - De wisselwerking illustreren tussen wetenschappen,	- Een oplossing ontwerpen voor een probleem door wetenschappen, technologie of wiskunde geïntegreerd aan te wenden - Een oplossing ontwikkelen voor problemen door STEM-disciplines geïntegreerd toe te passen - Onderzoek voeren aan de hand van een wetenschappelijke methode - Veilig en duurzaam werken met materialen, stoffen organismen en technische systemen - De wisselwerking illustreren tussen wetenschappen,

		technologie, wiskunde en de maatschappij.	technologie, wiskunde en de maatschappij.
--	--	---	---

2.2 Plaats in de lessentabel

Het leerplan is gebaseerd op minimumdoelen van de basisvorming en doelen die leiden naar de beroepskwalificatie Schilder-decorateur.

Het leerplan is gericht op 32 graaduren en is bestemd voor de studierichting Decoratie en schilderwerken en Aanloop decoratie en schilderwerken duaal (afhankelijk van de invulling van de schoolcomponent en de aanloopcomponent). Zonder in een strakke opdeling in vakken te vervallen kan de verhouding tussen voorbereiding en realisatie als volgt zijn:

- de opdracht ontleden en procesmatig voorbereiden (1/3);
- de opdracht volgens voorbereiding realiseren (2/3).

Het geheel van de algemene en specifieke vorming in elke studierichting vind je terug op de [PRO-pagina](#) met alle vakken en leerplannen die gelden per studierichting.

3 Pedagogisch-didactische duiding

3.1 Decoratie en schilderwerken en het vormingsconcept

Het leerplan Decoratie en schilderwerken is ingebed in het vormingsconcept van de katholieke dialoogschool. In het leerplan ligt de nadruk op de technische vorming en is er een verbinding met natuurwetenschappelijke, wiskundige en maatschappelijke vorming. De wegwijzers duurzaamheid en verbeelding maken er inherent deel van uit.

Natuurwetenschappelijke en technische vorming

De leerplannen Decoratie en schilderwerken en Natuurwetenschappen laten jongeren toe om op een methodische wijze betrouwbare kennis te verwerven. Door het inzetten van contextrijke wetenschappelijke concepten leren leerlingen een fysische werkelijkheid of een natuurlijk fenomeen te begrijpen. Daarnaast leren ze om wetenschappelijke, technologische en wiskundige inzichten in te zetten bij hun technische realisaties. Verwondering en nieuwsgierigheid kunnen leerlingen stimuleren om hun projecten en realisaties technisch en wetenschappelijk te onderbouwen.

In technische vorming wordt kennis opgebouwd via onderzoekend leren en leren onderzoeken. Door het uitvoeren van opdrachten en projecten in de context van schilder- en behangwerken en soepele vloerbekleding leren leerlingen aan de hand van hulpmiddelen en meetinstrumenten te observeren, te meten, te onderzoeken. Ze leren op een veilige en duurzame manier omgaan met materialen, chemische stoffen en technische systemen. Leerlingen ontwikkelen technisch-operationele vaardigheden en kennis van materialen, gereedschappen en machines.

Simulatie- en tekensoftware en een vlot gebruik van informaticatechnologieën kunnen een krachtig hulpmiddel zijn bij conceptvorming en het verwerven van inzicht in abstracte begrippen. Dat geldt zowel voor het bekijken en gebruiken van simulaties als voor het zelf creëren ervan.

Wiskundige vorming

Wiskunde is een taal om patronen in de werkelijkheid compact en ondubbelzinnig te beschrijven en wordt daarvoor veelvuldig gebruikt in wetenschap en techniek. Een vlot gebruik van wiskundige symbolen en kennis van bewerkingen en conventies zijn noodzakelijke vaardigheden om zowel wetenschappelijke als

technologische kennis te verwerven en te communiceren. Wiskunde is ook een krachtig instrument om complexe problemen te beschrijven en op te lossen. Het leerplan Decoratie en schilderwerken biedt een waaier aan opportuniteiten om de leerlingen te laten inzien hoe (op het eerste zicht abstracte) wiskundige technieken concrete toepassingen hebben.

Maatschappelijke vorming

Wetenschappen en techniek vervullen een cruciale rol in onze samenleving. De snelle ontwikkelingen in duurzaam bouwen, circulaire economie, energie- en klimaatbeleid, veiligheid en welzijn op het werk ... hebben een grote impact op het welzijn van mensen. De leerlingen leren tijdens hun beroepsgerichte opleiding aandacht te hebben voor maatschappelijke uitdagingen en kritisch te reflecteren, hun betrokkenheid te versterken en een rol op te nemen bij innovatieve ontwikkelingen.

De **wegwijzers duurzaamheid en verbeelding** kleuren het leerplan Decoratie en schilderwerken. Vanuit duurzaamheid worden de intrinsieke verbondenheid van alle dingen en mensen en het behoud van en het streven naar een betere duurzame wereld beklemtoond. Inhoudelijk gaat het ook om het belang van duurzaam omgaan met technologie met aandacht en zorg voor het milieu, om veilig en ergonomisch werken en circulaire economie.

Verbeelding geeft leraren en leerlingen zuurstof om uitdagingen, vragen en problemen niet op één bepaalde manier op te lossen of te beantwoorden en om vooropgestelde methodes niet slaafs te volgen. De praktijk heeft immers in essentie een creatief karakter.

Uit die vormingscomponenten en wegwijzers zijn de krachtlijnen van het leerplan ontstaan.

3.2 Krachtlijnen

Technologische kennis verwerven

De leerlingen verwerven contextgericht inzicht en leren verbanden leggen tussen eigenschappen van ondergronden, producten en hun toepassingsmogelijkheden met als doel uitvoeringsvormen en -technieken van een schilder-decorateur correct uit te voeren. Daarbij zetten ze ook digitale technologieën in.

Technische vaardigheden en werkwijzen ontwikkelen

De leerlingen ontwikkelen technisch-operationele vaardigheden. Ze zijn taakgericht in hun concretisering en denken in functie van het technisch proces, de afwerkingsgraad, het eindresultaat en klanttevredenheid. Ze leren om geïnformeerd en toepassingsgericht te werken met materialen en grondstoffen. Ze leren meetinstrumenten gebruiken, nieuwe technologieën toepassen en omgaan met grootheden en eenheden.

Realisatietechnieken toepassen in technische processen, constructies en systemen

De leerlingen leren technische systemen gebruiken en processen van een schilder-decorateur toepassen bij het voorbereiden van de ondergronden, het gebruiksklaar maken van producten, het realiseren van beschermings-, afwerkings- en decoratieve verfraaiingswerken bij schilderwerken, wandbekledingen en soepele vloerbekleding. Ze maken gebruik van nieuwe systemen en technologieën. Zorg voor het milieu, veilig en ergonomisch werken en circulaire economie vormen een rode draad doorheen de studierichting.

Interacties duiden tussen wetenschappen, techniek, engineering en wiskunde

Projectmatig werken laat toe om interacties tussen techniek en wetenschap, tussen techniek en wiskunde, tussen techniek en de maatschappij te duiden. De leerlingen realiseren hun projecten door wetenschappelijke en wiskundige kennis toe te passen. Ze leren oplossingen voor maatschappelijke

problemen ontwerpen en duiden, zoals het duurzaam omspringen met goederen, materialen, gereedschappen, water en energie.

3.3 Opbouw

De leerplandoelen Decoratie en schilderwerken zetten in op productkennis, het technisch proces, het efficiënt gebruiken van systemen en het inzetten van digitale technologieën.

De leerplandoelen zijn als volgt geordend:

- Generieke competenties
- De opdracht ontleden en procesmatig voorbereiden
 - Materialen en producten, ondergronden en gebreken onderzoeken in functie van decoratie en schilderwerken;
 - Materialen en producten, ondergronden en gebreken onderzoeken in functie van wandbekleding;
 - Materialen en producten, ondergronden en gebreken onderzoeken in functie van soepele vloerbekleding;
 - Meten en modelleren;
 - Plannen en organiseren.
- De opdracht volgens voorbereiding realiseren
 - Preventie en milieu;
 - Gereedschappen, materialen en toestellen beheren en onderhouden;
 - Oppervlakken met afwerkingsproducten verfraaien;
 - Oppervlakken met wandbekleding verfraaien;
 - Oppervlakken met soepele vloerbekleding verfraaien;
 - Met raamdecoratie verfraaien;
 - Droogbouwsystemen realiseren.
 - Kwaliteitscontrole en zelfevaluatie

3.4 Leerlijnen

3.4.1 Samenhang met de tweede graad

In de tweede graad Schilderen en decoratie leren de leerlingen projectmatig werken in functie van realisaties schilderen en behangen in hun individuele oefenruimte. Er wordt sterk ingezet op het technisch proces van voorbereiding tot realisatie. De leerlingen leren ondergronden onderzoeken, relaties leggen tussen ondergronden en afwerkingsproducten en uitvoeringstechnieken, in 3D modelleren, werkvoorbereidingen maken, meetstaten opstellen en kostprijsberekeningen van de gebruikte materialen maken. Veiligheid, zorg voor het milieu en circulaire economie vormen een rode draad doorheen de studierichting.

3.4.2 Samenhang in de derde graad

Het leerplan Decoratie en schilderwerken heeft een samenhang met de leerplannen Wiskunde en Maatschappelijke vorming. In Wiskunde leren de leerlingen eenvoudige berekeningen uitvoeren, grafieken, tabellen en diagrammen interpreteren en problemen wiskundig op lossen in betekenisvolle contexten. In Maatschappelijke vorming leren de leerlingen fenomenen uit het dagelijkse leven verklaren.

3.5 Aandachtspunten

Het leerplan als één geheel

Om dit leerplan kwaliteitsvol te realiseren is het belangrijk om het verwerven van kennis en vaardigheden in de lespraktijk, zowel op school als op de werkplek, op elkaar af te stemmen. Die afstemming is ook van belang in functie van het realiseren van projecten. Het is belangrijk om het leerplan als één geheel te beschouwen waarbij verschillende leerplandoelen niet zonder elkaar kunnen. De ordening in dit leerplan leidt niet tot een strakke opdeling in afzonderlijke delen. Het is cruciaal om steeds de verbinding te maken met de activiteiten en de projecten op de werkplek. Om het technisch proces correct te begrijpen en efficiënt toe te passen zijn een goede ontleding van de opdracht en grondige voorbereiding noodzakelijk vooraleer over te gaan tot realisaties.

De leerplandoelen worden gerealiseerd over de twee leerjaren van de derde graad. Overleg en een planmatige aanpak, gelijkgericht werken en evalueren zijn daarbij noodzakelijk.

Decoratie en schilderwerken is een vorming tot schilder-decorateur. Er wordt verder gebouwd op aangeleerde competenties en parate kennis uit de tweede graad. Dit leerplan biedt de mogelijkheid om gedifferentieerd te werken volgens het eigen kunnen en volgens de graad van zelfstandigheid van de leerlingen. Om de succesbeleving bij de leerlingen te verhogen en in functie van de vorming tot een schilder-decorateur (huisschilder), is het belangrijk dat leerlingen kunnen oefenen in individuele oefenruimtes.

Veiligheid

Het is belangrijk om er de leerlingen op te attenderen dat de werkplek van een schilder-decorateur een tijdelijk karakter heeft waardoor er regelmatig onvoldoende aandacht wordt besteed aan het toepassen van alle veiligheidsmaatregelen en -voorzieningen. Het is noodzakelijk om regelmatig de afspraken op te frissen of een toolboxmeeting te organiseren over bepaalde veiligheidsthema's.

Aansluitend is het belangrijk om weten dat bewerkingen met machines pas kunnen na de nodige opleiding, kennis van de veiligheidsinstructies en het inoefenen. Het gebruiken van persoonlijke en collectieve beschermingsmiddelen, het handelen volgens de veiligheidsvoorschriften, veiligheidsinstructiekaarten, werkinstructiekaarten en gebruiksinstructies zijn een continu aandachtspunt.

Werkplekieren

Verschillende vormen van werkplekieren kunnen een meerwaarde bieden voor de realisatie van dit leerplan en voor de voorbereiding op een vlotte overstap naar de arbeidsmarkt. Werkplekieren omvat een breed continuüm van leeractiviteiten die gericht zijn op het verwerven van algemene en beroepsgerichte competenties waarbij de arbeidssituatie de leeromgeving is. Het kan onder meer gaan om gesimuleerde werkomgevingen, observatie-activiteiten, praktijklessen op verplaatsing en leerlingenstages. De school heeft de ruimte om een beleid uit te stippelen over welke vormen van werkplekieren een plaats krijgen in de lespraktijk en met welk doel werkplekieren wordt ingezet.

Keuzerubriek droogbouwsystemen realiseren

De leerplandoelen voor het realiseren van droogbouwsystemen zijn keuzedoelen. Alle aandachtspunten die van belang zijn in de andere rubrieken, zijn ook hier van toepassing: studie van materialen en producten, meten en modelleren, plannen en organiseren, preventie en milieu, controle, gebruik en onderhoud van gereedschappen, hulpmiddelen, toestellen en machines.

3.6 Leerplanpagina

Wil je als gebruiker van dit leerplan op de hoogte blijven van inspirerend materiaal, achtergrond, professionalisering en lerarennetwerken, surf dan naar de [leerplanpagina](#).

4 Leerplandoelen

4.1 Generieke competenties

Minimumdoelen, specifieke minimumdoelen of doelen die leiden naar BK

LPD 1 De leerlingen werken in teamverband (organisatiecultuur, communicatie, procedures).

Wenk: Je kan aandacht hebben voor de organisatie en afspraken in bedrijven en ze vergelijken met de werking op school of het eigen competentiecentrum. Meerdere leerplandoelen maken het mogelijk om de organisatiecultuur van een bedrijf te leren kennen en maken duidelijk dat de communicatie tussen arbeiders, werkgever, (onder-)aannemers, interieurarchitect, veiligheidscoördinator en leerlingen belangrijk is. Daarbij kan je ook aandacht besteden aan het in groep naleven en toepassen van afspraken in verband met persoonlijke en collectieve beschermingsmiddelen. Ook leerlingen kunnen hier een voorbeeldfunctie hebben.

Wenk: Je kan verwijzen naar de wensen van de klant geformuleerd aan de interieurarchitect en schilder-decorateur waarbij continu afstemming is van keuze van materialen en ornamenten, kleur- en structuurbepaling ... Je kan er ook op wijzen dat het belangrijk is om procedures correct op te volgen, bijvoorbeeld in functie van droogprocessen.

LPD 2 De leerlingen ontwerpen een oplossing voor een probleem door wetenschappen, technologie of wiskunde geïntegreerd aan te wenden.

Wenk: Dit leerplandoel kan je op een projectmatige manier realiseren. Het kan gaan om een specifieke situatie of probleem dat kleinschalig is en aansluit bij de leefwereld van de leerlingen. Leerlingen zetten kennis en vaardigheden in door creatief te denken: ze bedenken mogelijke oplossingen, wegen ze tegenover elkaar af en maken keuzes. Stappenplannen kunnen dat proces ondersteunen. Een probleemoplossend proces verloopt systematisch, maar daarom niet volgens een vast scenario.

Wenk: Je kan een informatierijke omgeving voorzien waarin leerlingen vlot inspiratie kunnen verzamelen. Het is waardevol aandacht te besteden aan gemaakte

keuzes, ze laten beargumenteren aan de hand van foto's, tekeningen, schema's en tussentijdse resultaten te bespreken. Leerlingen kunnen elkaar ook feedback geven.

Wenk: Goed gekozen problemen kunnen spontaan aanleiding geven tot integratie van meerdere domeinen of disciplines.

Wenk: Je kan aandacht besteden aan:

- wetenschappen door verbanden te leggen met fysische en chemische verschijnselen in gebouwen zoals porositeit, capillariteit, condensatie, salpeter, verzeping, alkaliteitsgraad, carbonatatie, chloride-indringing, corrosie, uitzetting en inkrimping van materialen en vorming van schimmels, mossen en houtaantasting;
- EPB-eisen om wetenschappen en technologie met elkaar in verbinding te brengen;
- het bedenken van oplossingen waarbij brandvertragende verven kunnen worden gebruikt om de brandreactie te verminderen en oplossingen waarbij de voorkeur uitgaat naar brandwerende verven en de impact op de brandweerstand van het te behandelen materiaal;

Wenk: Je kan dit leerplandoel realiseren in samenhang met LPD 4 en 5.

4.2 De opdracht ontleden en procesmatig voorbereiden

Minimumdoelen, specifieke minimumdoelen of doelen die leiden naar BK

LPD 3 De leerlingen vergelijken het eigen project met historische en hedendaagse interieurinrichtingen op het vlak van decoratiestijlen, ornamenten, materialen, kleuren en afwerking.

Wenk: Je kan de leerlingen leren verbanden leggen bij het maken van keuzes van materialen en vormgeving voor het afwerken en verfreaaien van projecten. Je kan aandacht besteden aan:

- decoratieve technieken;
- interieurelementen en details;
- kleuren, kleurencombinaties en kleurtonen;
- lichtinval;
- muurbekleding en decoratieve objecten;
- sierlijsten en hun samenstelling;
- totaal interieur;
- vormgeving
- duurzaamheid, circulariteit en herbestemming van materialen.

Wenk: Je kan de leerlingen leren om vanuit het historische, hedendaagse uitvoeringen en technieken te begrijpen. Je kan verwijzen naar het belang ervan in functie van conservatie en restauratie. Je kan zelf de meest geschikte historische periodes en projecten kiezen om de relatie te leggen met het eigen project van de leerlingen.

4.2.1 Materialen en producten, ondergronden en gebreken onderzoeken in functie van decoratie en schilderwerken

Minimumdoelen, specifieke minimumdoelen of doelen die leiden naar BK

LPD 4 De leerlingen leggen het verband tussen eigenschappen van materialen en producten met hun toepassingsmogelijkheden en uitvoeringstechnieken in functie van schilderwerken.

★ Materialen en producten in functie van beschermen, afwerken en verfraaien

Wenk: Je kan er bij de keuze van projecten aandacht aan besteden dat leerlingen hun kennis opbouwen van zoveel mogelijk verschillende producten en materialen waarmee een schilder-decorateur in contact komt. Dat kan in combinatie met stage en werkplekleren. Je kan de leerlingen leren proactief zijn in het nemen van initiatieven om product- en materiaaleigenschappen op te zoeken voor de eigen opdracht.

Wenk: Je kan aandacht hebben voor

- afdichtingskitten;
- afwerkingsproducten;
- beschermingsproducten;
- fixeer-, impregneer-, isoleermiddel;
- isolatiematerialen en -technieken;
- pigmenten;
- plamuren;
- verven – assortiment.

Wenk: Je kan aandacht hebben voor

- bevestigingstechnieken;
- handelsafmetingen;
- invloed van materialen op elkaar;
- niet in combinatie kunnen gebruiken van materialen;
- plaatsingstechnieken.

Wenk: Je kan aandacht besteden aan brandvertragende verven om de brandreactie te verminderen en aan brandwerende verf en de impact op de brandweerstand van het te behandelen materiaal.

LPD 5 De leerlingen onderzoeken het soort verf op de behandelde ondergrond, de staat van de ondergrond en onderliggende oorzaken van zichtbare gebreken.

★ Fysische en chemische verschijnselen in verband met gebouwen Vochtproblematiek

2de graad: Ondergrond (II-ScDe-a LPD 4)

Wenk: Je kan aandacht hebben voor algemene vochtproblemen: condens, opstijgend vocht, vochtige muren en plafonds.

Wenk: Je kan aandacht besteden aan het nemen van beslissingen in functie van de soort

en de staat van de ondergrond en aan de gevolgen voor schilder- en decoratiewerken. Je kan leerlingen leren om de vochtigheid van de ondergrond te meten.

Wenk: Je kan aandacht besteden aan fysische en chemische verschijnselen in gebouwen zoals porositeit, capillariteit, condensatie, salpeter, verzeping, alkaliteitsgraad, carbonatatie, chloride-indringing, corrosie, uitzetting en inkrimping van materialen, vorming van schimmels, mossen en houtziekten.

LPD 6 De leerlingen leggen het verband tussen eigenschappen van ondergronden met de productkeuze, het droogproces en de vereiste afwerkingsgraad.

2de graad: Eigenschappen ondergrond (II-ScDe-a LPD 5)

Wenk: Je kan aandacht besteden aan problemen bij tropische loofhoutsoorten zoals het bloeden bij de Afrikaanse houtsoort Merbau, en aan problemen bij loofhoutsoorten uit de gematigde streken zoals de aanwezigheid van looizuur bij Europees eiken en harsen bij naaldhoutsoorten.

Wenk: Je kan aandacht besteden aan de omgevingsomstandigheden (relatieve luchtvochtigheid en temperatuur) en aan oplossingen om die aan te passen in functie van het welslagen van de afwerkingsgraad en het droogproces.

Wenk: Je kan aandacht hebben voor:

- poreuze en niet-poreuze ondergronden;
- transparant, halfdekkend, dekkend;
- glansgraden.

Wenk: Je kan aandacht besteden aan het maken van de juiste productkeuze door proeven uit te voeren op het vlak van hechting, afwerkingsgraad en droogproces.

LPD 7 De leerlingen zoeken kleurtonen en stellen kleuren samen volgens kleurcombinaties, kleurcodes of wetenschappelijke factoren rekening houdend met de gewenste decoratiestijl en het type verfraaiing.

Wenk: Je kan aandacht hebben voor:

- achromatische kleuren;
- kleurcombinaties volgens de kleurenleer;
- kleurcontrasten;
- kleurenpsychologie;
- lichtinval;
- NCS kleuren, Ral kleuren;
- pigmenten.

Wenk: Je kan bij het samenstellen van kleuren aandacht hebben voor het gebruik van:

- hedendaagse en moderne technieken;
- de kleurenspectrometer.

Wenk: Je kan aandacht hebben voor:

- kleur en dekkracht;
- klimatologische omstandigheden zoals windrichting en lichtinval.

Wenk: Je kan bij het afstemmen van de kleuren aandacht hebben voor:

- de ondergrond;
- de omgeving en lichtinval;
- het bijpassend behangpapier;
- de bijpassende vloerbekleding;
- de bijpassende raambekleding;
- de passende decoratieve techniek;
- ...

Wenk: Je kan de leerlingen een moodboard laten samenstellen.

4.2.2 Materialen en producten, ondergronden en gebreken onderzoeken in functie van wandbekleding

Minimumdoelen, specifieke minimumdoelen of doelen die leiden naar BK

LPD 8 De leerlingen onderzoeken ondergronden in functie van wandbekleding en nemen een beslissing voor de behandeling volgens de gewenste afwerkingsgraad.

★ Vochtproblematiek

Wenk: Je kan aandacht hebben voor de vlakheid van de ondergrond en het aftekenen van onvolmaaktheden doorheen de wandbekleding. Daarbij kan je aandacht hebben voor barsten in de ondergrond ten gevolge van het bewegen van de bouwstructuur door problemen bij de bodemstabiliteit.

LPD 9 De leerlingen leggen het verband tussen eigenschappen van materialen en hun toepassingsmogelijkheden en uitvoeringstechnieken in functie van wandbekleding.

★ Lijmsoorten: toepassing en veiligheidsvoorschriften
Soorten wandbekledingen

Wenk: Ja kan aandacht besteden aan niet of onvoldoende geïsoleerde buitenmuren en actie ondernemen om deze bijkomend te isoleren en afwerken in functie van de wandbekleding. Daarbij besteed je aandacht aan dampremmend aan de binnenzijde en de dampopenheid aan de buitenzijde van de constructies.

4.2.3 Materialen en producten, ondergronden en gebreken onderzoeken in functie van soepele vloerbekleding

Minimumdoelen, specifieke minimumdoelen of doelen die leiden naar BK

LPD 10 De leerlingen onderzoeken ondergronden in functie van soepele vloerbekleding en nemen een beslissing voor de behandeling volgens de gewenste afwerkingsgraad.

★ Vochtproblematiek

Wenk: Je kan aandacht hebben voor het egaliseren van de ondergrond en het bijkomend isoleren.

LPD 11 De leerlingen leggen het verband tussen eigenschappen van materialen en hun toepassingsmogelijkheden en uitvoeringstechnieken in functie van vloerbekleding.

- ★ Lijmsoorten: toepassing en veiligheidsvoorschriften
Soorten soepele vloerbekleding

Wenk: Je kan aandacht hebben voor handelsafmetingen van verschillende soepele vloerbekledingen en hun voorkomen op de markt (tegels, op rol ...).

4.2.4 Meten en modelleren

Minimumdoelen, specifieke minimumdoelen of doelen die leiden naar BK

LPD 12 + De leerlingen gebruiken digitale technologieën en digitale meetinstrumenten bij het voorbereiden en uitvoeren van hun opdracht.

Wenk: Je kan gebruik maken van XR, bijvoorbeeld virtual reality om leerlingen vertrouwd te maken met gevaarlijke situaties op de werkplek, om uitvoeringsvormen en technieken aan te leren en ontwerpbeslissingen te nemen, en om data te verzamelen in functie van meetstaten.

Wenk: Je kan gebruik maken van digitale vochtmeting, digitale uitzettools, lasers.

Wenk: Je kan de leerlingen in hun eigen CAD-tekening, ontwerp of model een virtuele beleving laten ervaren in functie van kleurenleer.

Wenk: Je kan de leerlingen leren dat digitalisering de noodzaak van samenwerken versterkt en het communiceren met elkaar gemakkelijker maakt en leidt tot besparingen.

Wenk: Je kan de leerlingen een digitaal moodboard leren maken.

LPD 13 De leerlingen modelleren en simuleren het eigen project of een onderdeel in 3D met CAD.

Wenk: Modelleren betekent het tekenen of het samenstellen van uitvoeringsdetails om inzicht in het eigen project of een onderdeel ervan te verwerven. Je kan gebruik maken van simulatiesoftware. Het kan volstaan om leerlingen voorbereide tekeningen te laten aanvullen.

Wenk: Je kan de leerlingen leren gebruik maken van digitale tools om een kleurenstudie uit te voeren of om keuzes te maken voor wandbekledingen. Fabrikanten en leveranciers stellen digitale tools ter beschikking via hun websites.

4.2.5 Plannen en organiseren

Minimumdoelen, specifieke minimumdoelen of doelen die leiden naar BK

LPD 14 De leerlingen maken een planning en werkvoorbereiding voor het uitvoeren van schilderwerken, wandbekleding en soepele vloerbekleding.

2de graad: Werkvoorbereiding (II-ScDe-a LPD 10)

Wenk: Het opmaken van een planning en werkvoorbereiding helpt de leerlingen groeien in hun zelfstandigheid. Je kan de leerlingen zelfgemaakte of aangereikte tekeningen en relevante informatie laten gebruiken om de werkvolgorde en de werkvoorbereiding te bepalen. Je kan de leerlingen leren online samen te werken in hetzelfde document. Je kan de leerlingen oplossingsgericht leren denken en de gemaakte keuzes laten uiteenzetten en motiveren. Je kan leerlingen een sjabloon aanreiken waarbinnen zal worden gewerkt. Je kan de leerling stapsgewijs laten groeien in het ontdekken van het technisch proces en het zelfstandig opmaken van het stappenplan.

LPD 15 De leerlingen optimaliseren digitaal materialen, berekenen materiaalhoeveelheden en stellen de meetstaten op voor schilderwerken, wandbekleding en soepele vloerbekleding.

Wenk: Je kan de leerlingen leren om hun eigen opmeetgegevens onder te brengen in overzichtelijke tabellen en schetsen.

Wenk: Je kan rekenbladen of digitale tools aanreiken om de meetstaten in te vullen.

Wenk: Je kan aandacht besteden aan de noodzaak van correcte berekeningen in functie van het economisch en duurzaam handelen met goederen en materialen en om verliezen te vermijden.

LPD 16 De leerlingen maken een kostprijsberekening voor schilderwerken, wandbekleding en soepele vloerbekleding.

2de graad: Kostprijsberekening materialen (II-ScDe-a LPD 12)

Wenk: Je kan aandacht hebben voor:

- de totale kosten die per product worden gemaakt, het produceren van producten of leveren van diensten;
- directe kosten, indirecte kosten, vaste en variabele kosten, lonen, verkoopprijs, winst en verlies ...;
- het gebruik van meetstaten, uitvoeringstekeningen, eenheidsprijzen;
- onkosten bij de afvoer van afvalstromen;
- het kritisch bekijken van eenheidsprijzen en vergelijken met alternatieve materialen;
- het gebruik van rekenbladen of digitale tools;
- het zelf aanmaken van formules;
- het gebruik van een dagboek om gepresteerde uren te gebruiken bij de nacalculatie;
- realistische m²-prijzen volgens de soort ondergrond en de soort afwerking en afwerkingsgraad;
- het vergelijken van de prijs van verven en het maken van juiste keuze volgens een aanvaardbare en realistische opstelling van een offerte;
- het opstellen van een uitgewerkte offerte en nadien een uitgewerkte factuur volgens de bijgehouden gegevens;

LPD 17 + De leerlingen maken een projectdossier.

2de graad: Projectdossier (II-ScDe-a LPD 13+)

Wenk: De mogelijke inhoud van een projectdossier: inhoudstafel, opdrachtomschrijving, materiaalstudie, tekeningen, meetstaat, stappenplan, werkmethode, machinale toepassingen, veiligheid, voor- en nacalculatie, bestelformulieren voor huur van toestellen en gereedschappen, kwaliteitscontrole, evaluatiedocumenten, tijdsregistratie, praktijkdagboek en voorbereiding volgende praktijkdag. In de derde graad kan dit worden aangevuld met de verzamelde gegevens en documentatie van bedrijfsbezoeken, werfbezoeken, werkplekleren ...

Wenk: Je kan aandacht hebben voor:

- het functioneel inzetten van tekstverwerking, rekenblad, formulieren ...;
- een goede organisatie van een mappenstructuur;
- het samenwerken in de cloud.

4.3 De opdracht volgens voorbereiding realiseren

4.3.1 Preventie en milieu

Minimumdoelen, specifieke minimumdoelen of doelen die leiden naar BK

LPD 18 De leerlingen nemen een ergonomische houding aan en vermijden fysieke belastingen en ergonomische knelpunten bij het voorbereiden en uitvoeren van werkzaamheden.

2de graad: Ergonomische houding (II-ScDe-a LPD 14)

Wenk: Je kan je als leraar laten inspireren door de Codex met een geheel van technische en organisatorische maatregelen met als doel arbeidsongevallen en beroepsziekten te voorkomen. Een ergonomische houding aannemen bij kantoorwerk en bij het uitvoeren van schilderwerken, draagt bij tot het verhogen van het welbevinden op het werk. Het is belangrijk dat de leerlingen de juiste technieken aanleren bij heffen, tillen, hijsen en verplaatsen.

Wenk: Het vergelijken van de lichaamshouding (statisch, dynamisch) van een medeleerling met een referentiebeeld is een eerste stap om zich bewust te worden van de eigen houding, bv. bij het dragen van emmers verf, het schilderen van een plafond, het aanbrengen van plafondlijsten, het behangen en het plaatsen van soepele vloerbekleding. Je kan daarbij aandacht besteden aan de hoogte ten opzichte van de eigen lichaamslengte.

Wenk: Je kan aandacht besteden aan het ergonomisch organiseren van de werkplek door verfemmers op een verhoog te plaatsen of door gebruik te maken van een tweede trapladder. Je kan gebruik maken van ergonomische hulpmiddelen zoals een exoskelet om de eigen handelingen te verlichten.

LPD 19 De leerlingen werken op een veilige en duurzame manier met materialen, chemische stoffen, technische systemen en gebruiken persoonlijke en collectieve beschermingsmiddelen.

- ★ Specifieke risico's bij het gebruik van solventen, de grenswaarden voor blootstelling en de nodige preventiemaatregelen

Specifieke risico's waaronder risico's van gevaarlijke en schadelijke stoffen, elektriciteit, lawaai, trillingen, brand, explosies

Wenk: Je kan de leerlingen leren gebruik te maken van instructiekaarten voor technische systemen, productetiketten, pictogrammen, H/P-zinnen, onderhoudsvorschriften en handleidingen. Het is belangrijk dat ze pictogrammen en symbolen leren interpreteren.

Wenk: Je kan de leerlingen leren milieubewuste keuzes maken van materialen, beschermings- en afwerkingsproducten, lijmen, onderhoudsproducten en werkwijzen om chemisch en niet-biologisch afbreekbaar afval te vermijden.

Wenk: Je kan de leerlingen leren attent te zijn voor het gevaar van giftige, ontvlambare en explosieve producten, oplos-, verdunnings- en verhardingsmiddelen, zowel bij het gebruik als bij opberging en stockage ervan. Je kan aandacht besteden aan de grenswaarden bij gebruik van solventen.

Wenk: Je kan aandacht besteden aan het nemen van passende voorbereidingen en beschermingen omdat er voor bepaalde technieken geen alternatieve producten voor handen zijn en er niet kan worden teruggevallen op alternatieve systemen.

LPD 20 + De leerlingen leggen het verband tussen elektrische begrippen en de werking van elektrische componenten in functie van het aansluiten van toestellen.

Wenk: Elektrische begrippen zoals:

- elektrische stroom, spanning en weerstand, arbeid en vermogen;
- grootheden en eenheden;
- stroomkring en eenvoudige elektrische schema's en symbolen.

Wenk: Elektrische componenten zoals:

- aarding;
- contactdozen en stekkers (gestandaardiseerde kleuren);
- inbouwdozen voor droogbouwsystemen;
- verliesstrooschakelaar;
- teller;
- verdeelblokken, verlengkabels, kabelrol;
- werfkast, verdeelblokken;
- zekeringen.

Wenk: Je kan aandacht besteden aan gevaren zoals elektrocutie, overbelasting.

Wenk: Je kan aandacht besteden aan het praktisch toepassen van de wet Ohm. Welk vermogen is er nodig voor een verfmenger, reinigingstoestel, compressor en handmachines op batterijen (schuurmachines, snoerloze schroevendraaier ...)?

Wenk: Je kan aandacht besteden aan het wegnemen van de montageplaatjes van

schakelaars en contactdozen, het wegnemen van verlichtingsarmaturen ... en het beschermen van de elektrische geleiders.

Wenk: Je kan de leerlingen controlemetingen laten uitvoeren met een spanningstester.

Wenk: Je kan aandacht besteden aan het attest BA 4, "gewaarschuwde personen".

LPD 21 De leerlingen organiseren hun werkplek veilig en ordelijk in functie van schilderwerken, behangwerken en soepele vloerbekleding.

Wenk: Je kan aandacht hebben voor:

- stof- en lawaaihinder;
- afdekken van goederen.

Wenk: Je kan beeldmateriaal gebruiken om gevaarlijke situaties op de werf te bespreken en de mogelijke gevolgen te duiden.

Wenk: Je kan de leerlingen er op wijzen dat de werkplek van de huisschilder een tijdelijk karakter heeft waardoor er soms veiligheidsvoorzieningen niet worden gebruikt omdat het maar voor eventjes is.

LPD 22 De leerlingen controleren de veiligheidsvoorzieningen aan machines, toestellen en hulpmiddelen en melden afwijkingen, storingen en gebreken.

★ Elektrisch, pneumatisch en handgereedschap en machines: werking en veiligheidsaspecten.

Wenk: Je kan de nadruk leggen op preventief onderhoud en het beschikbaar zijn van onderhoudsfiches. Het is belangrijk dat leerlingen spontaan de informatie op veiligheidsinstructiekaarten leren gebruiken.

Wenk: In het belang van de collectieve veiligheid kan je de leerlingen leren communiceren met elkaar, leidinggevend, de leraar en de mentor (bij stage en duaal leren) om ongevallen te vermijden door afwijkingen, storingen en gebreken te melden.

Wenk: Je kan aandacht besteden aan de verfspuitinstallatie (spuitpistolen, compressoren, pompen ...) en het gevoelig zijn van storingen door onvoldoende of slecht onderhoud.

LPD 23 De leerlingen bouwen rolsteigers op, werken veilig op hoogte conform veiligheidsvoorschriften en passen de gebruiksinstructies van steigers en ladders toe.

2de graad: (II-ScDe-a LPD 18)

Wenk: Je kan de leerlingen leren om ladders enkel als verplaatsingsmiddel te gebruiken en het gebruik van steigers stimuleren volgens voorschriften en opleiding.

Wenk: Je kan aandacht besteden aan het correct opstellen van ladders en rolsteigers.

LPD 24 De leerlingen ronden de werkzaamheden af en sorteren restmateriaal en afval volgens de gekregen instructies en conform veiligheids- en milieuvoorschriften.

Wenk: Je kan aandacht besteden aan het ordelijk achterlaten van de werkplek, het

zorgzaam wegnemen van beschermmateriaal en het terugplaatsen van interieurelementen en goederen van de klant.

Wenk: Je kan de leerlingen leren handelen volgens de afspraken en sorteerregels. Je kan hen informeren over de richtlijnen i.v.m. het omgaan met chemisch en biologisch afval.

Wenk: Je kan de leerlingen laten onderzoeken wat er met de afvalstromen en restmaterialen van hun eigen project gebeurt na het verlaten van de werkplaats. Je laat hen stilstaan bij de invloed van het sorteren op afvalverwerking en recyclage.

Wenk: Je kan de leerlingen een kritische kijk op afval en restmateriaal aanleren in functie van het zorgzaam omspringen met materialen en verven en het hergebruik bij circulaire economie.

Wenk: Je kan de leerlingen leren om bij het reinigen van verfrullen, borstels en kwasten een milieuvriendelijke gedachte te hanteren door gebruikt water opnieuw te gebruiken en de vaste stoffen afzonderlijk te sorteren. Een reinigingstoestel voor verfrullen en -borstels is aangewezen.

4.3.2 Gereedschappen, materialen en toestellen beheren en onderhouden

Minimumdoelen, specifieke minimumdoelen of doelen die leiden naar BK

LPD 25 De leerlingen beheren, onderhouden en reinigen materialen, toestellen, gereedschappen en machines.

Wenk: Om dagelijks kwalitatief goed werk te realiseren leren de leerlingen aandacht te hebben voor het zorgzaam omspringen met en ordelijk wegbergen van materiaal, toestellen en gereedschappen in magazijn, kasten, de eigen gereedschapskoffer, bestelwagen van het bedrijf.

Wenk: Je kan de leerlingen leren om na het onderhouden van systemen zoals reinigen van verfrullen en -borstels, verfmixer, toestellen en handgereedschappen, de resten te sorteren en spaarzaam om te springen met water.

LPD 26 De leerlingen kiezen de juiste gereedschappen, hulpmiddelen en machines bij schilderwerken, behangwerken en soepele vloerbekleding.

Wenk: Je kan de leerlingen leren om het juiste handgereedschap te kiezen en te gebruiken rekening houdend met de producteigenschappen: hechting, dekkraft, vochtregularisatie, droogtijden, viscositeit, bescherming, elasticiteit ...

LPD 27 De leerlingen gebruiken de gereedschappen en hulpmiddelen voor een huisschilder op een efficiënte manier.

Wenk: Je kan aandacht hebben voor

- het juiste gebruik in relatie met het welslagen van het eindresultaat;
- aanbrengmethode;
- uitvoeringstechniek;

- decoratieve technieken.

Wenk: Je kan aandacht hebben voor

- hulpmiddelen: afplak- en afdek materiaal, schuurmiddelen, kitten;
- gereedschappen: stofborstel, spons en zeemleer, schraper, schuurblok, steekmes, snijmes ...

Wenk: Je kan dit leerplandoel realiseren in samenhang met LPD 6.

LPD 28 De leerlingen gebruiken machines, toestellen en veiligheidsvoorzieningen op een correcte en veilige manier volgens de gekregen instructies.

Wenk: Om stofhinder te beperken leren de leerlingen de attitude aan te nemen om schuurmachines aan te sluiten op een mobiele stofzuiger.

Wenk: Je kan bij het gebruik van het afstoomapparaat wijzen op gevaar van elektrisering.

Wenk: Je kan de leerlingen passende werkhoudingen aanleren bij het gebruik van machines en toestellen en handleidingen en veiligheidsinstructiekaarten en werkinstructiekaarten te gebruiken.

4.3.3 Oppervlakken met afwerkingsproducten verfreaaien

Minimumdoelen, specifieke minimumdoelen of doelen die leiden naar BK

LPD 29 De leerlingen bereiden de oppervlakken voor in functie van beschermen en verfreaaien.

- ★ EPB: algemene principes
Isolatiematerialen en -technieken
Water-, lucht- en dampschermen

Wenk: Je kan aandacht hebben voor geïsoleerde en niet geïsoleerde buitenmuren en het na-isoleren van buitenmuren. Je hebt aandacht voor de eigenschappen van verven zowel aan de binnenkant als de buitenkant van de muren.

Wenk: Je kan aandacht hebben voor het:

- verwijderen of beschermen van niet af te werken onderdelen;
- verwijderen van oude afwerkklagen (afbijtmiddel).

Wenk: Je kan aandacht hebben voor:

- aanbrengen van fixeer-, impregneer-, hechtings- en isoleermiddel;
- afkitten;
- afplakken;
- ontvetten, ontstoffen, reinigen;
- plamuren, opvullen en herstellen;
- rol- en spuitplamuur;
- schuren;
- uitvlakken.

LPD 30 De leerlingen brengen plinten, ornamenten en sierlijsten aan met inbegrip van 3D-muurlijsten en samengestelde en complexe samenstellingen.

2de graad: II-ScDe-a LPD 26

Wenk: Je kan aandacht hebben voor

- integreren van indirecte verlichting;
- wand- en sierlijsten volgens bestaande interieurstijlen;
- verzagen, monteren en lijmen.

Wenk: Je kan de leerlingen laten ervaren dat het gebruik van sierlijsten bijdraagt tot het in reliëf schilderen.

LPD 31 De leerlingen maken plamuren, afwerkings- en beschermingsproducten gebruiksklaar.

Wenk: Je kan aandacht hebben voor

- dagvoorraad;
- homogeen mengsel;
- mengverhoudingen;
- pigmenten, verharder, verdunner;
- samenstelling van de producten;
- viscositeit in functie van aanbrengmethode.

Wenk: Je kan aandacht besteden aan het lezen van de productfiche om het product correct klaar te maken, rekening houdend met de juiste volgorde in de mengmethoden, potlife, opentijd ...

LPD 32 De leerlingen maken het werkoppervlak glad met schuurmiddelen.

Wenk: Je kan aandacht besteden aan de keuze van de juiste schuurmachine en aan het correct gebruik ervan.

Wenk: Je kan aandacht besteden aan de keuze van het schuurmiddel en korrel in functie van het eindresultaat (schuurpapier, schuurdoek, schuurpads).

LPD 33 De leerlingen schilderen manueel oppervlakken zowel binnen als buiten en houden rekening met omgevingsfactoren.

Wenk: Je kan aandacht hebben voor

- afstemming van de kleur van de grondlaag op de kleur van de eindlaag;
- voldoende verfgebruik (laagdikte, opspannen van de verflaag);
- dekkend vermogen van verfproducten;
- anti-streepvermogen van de verf;
- opbouw van verfsystemen.

Wenk: Je kan referentiemateriaal maken met verfstalen op laagdikte.

Wenk: Je kan aandacht hebben voor:

- de juiste aanbrengmethode;

- het verband tussen het starten op de juiste plaats (overlappen);
- het in elkaar werken, aanzetten;
- de relatie met vereiste eindresultaat.

LPD 34 De leerlingen schilderen met een verfpistool.

Wenk: Je kan aandacht hebben voor:

- de correcte in- en afstelling van de spuitinstallatie (pomp, compressor, pistolen);
- de juiste en vlotte beweging bij spuittechnieken;
- het gebruik van VR-reality toepassing als opstap en het leren afstellen van de apparatuur.

LPD 35 De leerlingen voeren decoratieve schilderwerken uit.

Wenk: Je kan aandacht hebben voor:

- het creëren van sfeer- en beleevingsmomenten van decoratief schilderwerk;
- het in reliëf schilderen door gebruik te maken van andere aanlegmethoden en werktgereedschappen bij het aanbrengen van de verf;
- het experimenteren met eco-verf en kalkverf, verschillende decoratieve technieken.

4.3.4 Oppervlakken met wandbekleding verfraaien

Minimumdoelen, specifieke minimumdoelen of doelen die leiden naar BK

LPD 36 De leerlingen bereiden de oppervlakken voor in functie van de te plaatsen wandbekleding.

Wenk: Je kan aandacht hebben voor het:

- verwijderen of beschermen van niet af te werken onderdelen;
- verwijderen van oude wandbekleding.

Wenk: Je kan aandacht hebben voor het:

- aanbrengen van fixeer-, impregneer-, hechtings- en isoleermiddel;
- ontvetten, ontstoffen, reinigen;
- plamuren, vullen op en herstellen;
- schuren;
- uitvlakken.

Wenk: Je kan de leerlingen leren uitlijnen met schietlood, waterpas en laser.

LPD 37 De leerlingen brengen wandbekledingen aan.

2de graad: Wandbekleding (II-ScDe-a LPD 28)

Wenk: Je kan aandacht besteden aan knip- en snijtechnieken, uitlijn- en plaatsingstechnieken en het correct aanbrengen van de muurbekleding bij

binnen- en buitenhoeken en dagkanten van raam- en deuropeningen.

Wenk: Je kan aandacht hebben voor:

- patronen;
- 3D-structuur op behangpapier;
- verdeling van lijm in functie van de lengte van de behangbaan.

Wenk: Je kan aandacht besteden aan veiligheid en organisatie en aandachtspunten bij het behangen van een traphal.

Wenk: Je kan aandacht besteden aan de verschillende lijmsoorten in functie van de toepassing ervan met aandacht voor de veiligheidsvoorschriften.

4.3.5 Oppervlakken met soepele vloerbekleding verfraaien

Minimumdoelen, specifieke minimumdoelen of doelen die leiden naar BK

LPD 38 De leerlingen bereiden de oppervlakken voor in functie van de te plaatsen soepele vloerbekleding.

Wenk: Je kan aandacht hebben voor het verwijderen van oude vloerbekleding met de juiste gereedschappen en machines.

Wenk: Je kan aandacht hebben voor het

- aanbrengen van fixeer-, impregneer-, hechtings- en isoleermiddel;
- ontvetten, ontstoffen, reinigen;
- opvullen en herstellen;
- schuren;
- uitvlakken.

Wenk: Je kan aandacht hebben voor contactgeluiden, egaliseren, het zwevend ondervloersysteem en voor het voorstrijken.

LPD 39 De leerlingen plaatsen soepele vloerbekleding en plinten.

★ Soepele vloerbekleding: soorten, plaatsings- en uitvoeringstechnieken.

Wenk: Je kan aandacht besteden aan verschillende types en soorten soepele vloerbekledingen en hun handelsafmetingen.

Wenk: Je kan aandacht besteden aan:

- snijtechnieken;
- lijm- en aanbrengtechnieken;
- plaatsing van soepele vloerbekleding op trappen;
- afwerking van de soepele vloerbekleding rond en op geïntegreerde vloerelementen;
- plaatsing van laminaatvloeren.

Wenk: Je besteedt aandacht aan thermische en duurzame naadafdichting van soepele vloerbekledingen en aan:

- het voldoen aan wettelijke normen en eisen (bacterievrij, hygiënisch ...);

- het nauwkeurig volgen van procedures bij het leggen;
- het voorbereiden van de lasverbindingen met voegenfrees;
- het thermisch lassen van de voegen;
- het monteren van hygiënische plinten;
- gebogen plinten.

4.3.6 Met raamdecoratie verfraaien

Minimumdoelen, specifieke minimumdoelen of doelen die leiden naar BK

LPD 40 De leerlingen plaatsen raamdecoratie.

★ Raamdecoratie: soorten, uitvoeringstechnieken

Wenk: Je kan de leerlingen leren om op een correcte manier bestaande raamdecoratie te verwijderen en te demonteren en om ze na de verfraaiingswerken te monteren en terug te plaatsen. Voor nieuw te bestellen raamdecoratie besteed je aandacht aan het correct opmeten ervan, rekening houdend met het type ophangstelsel en bediening.

Wenk: Je kan aandacht besteden aan bedieningssystemen, zowel manueel als elektrisch.

4.3.7 Droogbouwsystemen realiseren

LPD K1 De leerlingen maken de onderstructuur voor droogbouwsysteem klaar.

Wenk: Je kan aandacht besteden aan de materialen en hun bevestigingstechnieken voor de onderstructuren, inclusief gebogen wanden, plafonds en koepels: hout en metalen elementen.

Wenk: Je kan aandacht besteden aan het verstevigen (houten plaat) om achteraf elementen te kunnen bevestigen zoals wastafel ...

Wenk: Je kan aandacht besteden aan luchtdichtheid en aan de plaatsing van isolatie (thermisch, akoestisch, brandvertragend).

LPD K2 De leerlingen plaatsen droge bepleistering en bereiden de afwerking voor.

Wenk: Je kan aandacht besteden aan verschillende materialen voor droge bepleisteringen en hun typische bevestigingstechniek. Je kan aandacht besteden aan het gebruik van kleefpleisters voor het plaatsen van droogbouwplaten.

Wenk: Je kan aandacht besteden aan verschillende uitvoeringen van de droge bepleistering: randen, gebogen oppervlakken, akoestische vereisten, vochtige ruimtes en aan het aanbrengen van verstevigingen op hoeken.

4.4 Kwaliteitscontrole en zelfevaluatie

Minimumdoelen, specifieke minimumdoelen of doelen die leiden naar BK

LPD 41 De leerlingen voeren kwaliteitscontroles uit op basis van meetbare evaluatiecriteria.

★ Kwaliteitsnormen, waarden en tolerantienormen

Wenk: Met het oog op gelijkgerichtheid en zelfevaluatie maak je binnen de vakgroep afspraken omtrent meetbare criteria. Je leert de leerlingen om gedurende het hele technisch proces kwaliteitsbewust te handelen door continu maatvoeringen te controleren en meetbare evaluatiecriteria te hanteren voor o.a. de bereikte onderzoeksresultaten, tekenwerk, materiaalstaat, bewerkingsvolgorde, voor- en nacalculatie, het plamuren en glad zetten van oppervlakken, het proces en resultaten bij schilder- en behangwerken en het plaatsen van soepele vloerbekleding en het afronden van de werkzaamheden en het terug bevestigen van raamdecoratie.

Wenk: Je kan bij stage, werkplekleren en duaal leren, met de mentor van het bedrijf de interne kwaliteitscriteria en controlesystemen bespreken en ze opnemen in het opleidingsplan en evaluatiesysteem van de school.

Wenk: Je kan de leerlingen leren werken met referentiemateriaal voor controle op de resultaten na het plamuren, schilderen en behangen.

5 Basisuitrusting

Basisuitrusting verwijst naar de infrastructuur en het (didactisch) materiaal die beschikbaar moeten zijn voor de realisatie van de leerplandoelen.

Om de leerplandoelen te realiseren dient de school minimaal de hierna beschreven infrastructuur en materiële en didactische uitrusting ter beschikking te stellen die beantwoordt aan de reglementaire eisen op het vlak van veiligheid, gezondheid, hygiëne, ergonomie en milieu. Specifieke benodigde infrastructuur of uitrusting hoeft niet noodzakelijk beschikbaar te zijn op de school. Beschikbaarheid op de werkplek of een andere externe locatie kan volstaan. We adviseren de school om de grootte van de klasgroep en de beschikbare infrastructuur en uitrusting op elkaar af te stemmen.

5.1 Infrastructuur

Om kennis en vaardigheden afgestemd op elkaar en in samenhang aan te reiken en het projectmatig werken te versterken is een goed uitgerust competentiecentrum noodzakelijk waarbij de ruimte voor het aanleren van vaardigheden en het (bij voorkeur nabijgelegen) instructielokaal in visie één geheel vormen.

- Een werkzone

Een goed geventileerde, goede natuurlijke verlichte ruimte met individuele oefenruimtes voor het realiseren van schilder-, behang- en decoratiewerken en soepele vloerbekleding met een afgescheiden en goed geventileerd lokaal voor reinigingsapparatuur met scheidingssysteem en splijtmiddel en met mechanische afzuiging voor schadelijke dampen.

Daarnaast wordt ook een ruimte voorzien als opslagruimte voor materiaal, gereedschappen en toestellen.

- Een wasgelegenheid met gescheiden kleedruimte (j/m) voor de leerlingen en voor de leraren.
- Een instructielokaal:
 - dat qua grootte, akoestiek en inrichting geschikt is om communicatieve werkvormen te organiseren;

- met een (draagbare) computer waarop de nodige software en audiovisueel materiaal kwaliteitsvol werkt en die met internet verbonden is;
 - met de mogelijkheid om (bewegend beeld) kwaliteitsvol te projecteren;
 - met de mogelijkheid om geluid kwaliteitsvol weer te geven;
 - met de mogelijkheid om draadloos internet te raadplegen met een aanvaardbare snelheid.
 - met de mogelijkheid om leerinhouden te tonen en demonstreren.
 - met de nodige didactische middelen, meettoestellen, opstellingen, materialen of hulpmiddelen die toelaten om de leerstof geïntegreerd aan te bieden.
 - toegang tot (mobile) devices voor leerlingen.
- Opslagruimte voor afwerkingsproducten:
 - explosie-, brand-, vorst- en lekvrij
 - stapelrekken
 - lijst van de producten
 - veiligheidsvoorschriften
 - afwerkingsproducten

5.2 Materiaal, toestellen, machines en gereedschappen

Het aanwezige materiaal is voldoende voor de grootte van de klasgroep.

- Preventie:
 - Afvalbakken - verschillende soorten
 - Brandblusapparaten
 - EHBO-koffer
 - Risicoanalyse van de werkplaats
 - Signalisatiemateriaal
 - Schoonmaakgerief
 - Technische fiches van de producten
 - Veiligheidssteekkaarten van de producten
 - Veiligheidsinstructiekaarten
 - Werkplaatsreglement
- Demonstratiemateriaal:
 - Referentiemateriaal met resultaten van plamuren, verven en behang
 - Stalenkoffers
- Meten en controleren:
 - Moderne meetapparatuur zoals digitale afstandsmeter en laserwaterpas
 - Viscositeitsbeker
 - Vochtigheidsmeter
 - Handmeetgereedschappen
 - Mengapparatuur met verschillende roerstaven
- De essentiële gereedschappen en toestellen van een schilder decorator voor het realiseren en afwerken van:
 - Binnen- en buitenschilderwerken
 - Behangen

- De essentiële machines en toestellen voor een schilder-decorateur:
 - Accu schroevendraaier
 - Behangtafel – inklapbaar
 - Boormachine
 - Heteluchtpistool
 - Mengapparatuur met verschillende roerstaven
 - Reinigingsapparatuur met scheidingssysteem en splijtmiddel
 - Schuurmachines
 - Snijapparaat voor vlies
 - Stof- en waterzuiger
 - Verlegsnoeren los en op rol
 - Verstekzaagmachine
 - Werfverlichting
- Materiaal en producten voor het realiseren van binnen- en buitenschilderwerken en behangwerken
- Voor het werken op hoogte, inclusief beveiligingsapparatuur:
 - Dubbele trapladder – klein/groot
 - Rolsteiger
 - Steigerplanken

5.3 Materiaal en gereedschappen waarover elke leerling moet beschikken

Om de leerplandoelen te realiseren beschikt elke leerling minimaal over onderstaand materiaal. De school bespreekt in de schoolraad wie (de school of de leerling) voor dat materiaal zorgt. De school houdt daarbij uitdrukkelijk rekening met gelijke kansen voor alle leerlingen.

- Preventie
 - Handschoenen
 - Kniebeschermers
 - Gas- en stofmaskers
 - Oorbeschermers
 - Veiligheidsbril
 - Veiligheidsschoenen
 - Werkkledij
- Basis meetgereedschappen en de gereedschappen van een schilder-decorateur voor het realiseren van schilder- en behangwerken.
- Voor het werken op hoogte, inclusief beveiligingsapparatuur
 - Kleine en grote dubbele trapladder
 - Rolsteiger

6 Glossarium

In het glossarium vind je synoniemen voor en toelichting bij een aantal handelingswerkwoorden die je terugvindt in leerplandoelen en (specifieke) minimumdoelen van verschillende graden.

Handelingswerkwoord	Synoniem	Toelichting
---------------------	----------	-------------

Analyseren		Verbanden zoeken tussen gegeven data en een (eigen) besluit trekken
Beargumenteren	Verklaren	Motiveren, uitleggen waarom
Beoordelen	Evaluëren	Een gemotiveerd waardeoordeel geven
Berekenen	Berekeningen uitvoeren	
Berekeningen uitvoeren	Berekenen	
Beschrijven	Toelichten, uitleggen	
Betekenis geven aan	Interpreteren	
Een (...) cyclus doorlopen	Een (...) proces doorlopen	Via verschillende fasen tot een (deel)resultaat komen of een doel bereiken
Een (...) proces doorlopen	Een (...) cyclus doorlopen	Via verschillende fasen tot een (deel)resultaat komen of een doel bereiken
Evaluëren	Beoordelen	
Gebruiken	Hanteren, inzetten, toepassen	
Hanteren	Gebruiken, inzetten, toepassen	
Identificeren		Benoemen; aangeven met woorden, beelden ...
Illustreeren		Beschrijven (toelichten, uitleggen) aan de hand van voorbeelden
In dialoog gaan over	In interactie gaan over	
In interactie gaan over	In dialoog gaan over	
Interpreteren	Betekenis geven aan	
Inzetten	Gebruiken, hanteren, toepassen	
Kritisch omgaan met	Kritisch gebruiken	
Kwantificeren		Beredeneren door gebruik te maken van verbanden, formules, vergelijkingen ...
Onderzoeken	Onderzoek voeren	Verbanden zoeken tussen zelf verzamelde data en een (eigen) besluit trekken
Onderzoek voeren	Onderzoeken	Verbanden zoeken tussen zelf verzamelde data en een (eigen) besluit trekken
Reflecteren over		Kritisch nadenken over en argumenten afwegen zoals in een dialoog, een gedachtewisseling, een paper
Testen	Toetsen	
Toelichten	Beschrijven, uitleggen	
Toepassen	Gebruiken, hanteren, inzetten	
Toetsen	Testen	
Uitleggen	Beschrijven, toelichten	
Verklaren	Beargumenteren	Motiveren, uitleggen waarom

7 Concordantie

7.1 Concordantietabel

De concordantietabel geeft duidelijk aan welke leerplandoelen de minimumdoelen (MD) of de doelen die leiden naar één of meer beroepskwalificaties (BK) realiseren.

Leerplandoel	Minimumdoelen en doelen die leiden naar één of meer beroepskwalificaties
1	BK 01
2	MD 06.12
3	BK a
4	BK h; BK q
5	BK d; BK i; BK n
6	BK h
7	BK h
8	BK i; BK n
9	BK g; BK r
10	BK i; BK n
11	BK g; BK s
12+	-
13	BK 20; BK p
14	BK 07; BK p
15	BK 03; BK 07; BK p
16	BK 03; BK 07; BK p
17+	-
18	BK 04
19	BK 03; BK 04; BK k; BK l
20+	-
21	BK 04
22	BK 04; BK 05; BK b
23	BK 04; BK 06
24	BK 03; BK 04; BK 19; BK m

25	BK 05
26	BK 05
27	BK 05
28	BK 05
29	BK 08; BK c; BK e; BK o
30	BK 13
31	BK 09
32	BK 08
33	BK 10; BK q
34	BK 11; BK q
35	BK 12; BK a; BK q
36	BK 14
37	BK 15; BK r
38	BK 17; BK s
39	BK 18; BK s
40	BK 16; BK j
41	BK 02; BK f

7.2 Minimumdoelen basisvorming

06.12	De leerlingen ontwerpen een oplossing voor een probleem door wetenschappen, technologie of wiskunde geïntegreerd aan te wenden. Voetnoot: Rekening houdend met concepten van de derde graad en de context waarin dit minimumdoel aan bod komt.
-------	--

7.3 Doelen die leiden naar één of meer beroepskwalificaties

1. De leerlingen werken in teamverband (organisatiecultuur, communicatie, procedures).
2. De leerlingen handelen kwaliteitsbewust.
3. De leerlingen handelen economisch en duurzaam.
4. De leerlingen handelen veilig, ergonomisch en hygiënisch.
5. De leerlingen controleren, gebruiken, onderhouden en reinigen machines en gereedschappen.
6. De leerlingen werken veilig op hoogte en bouwen rolsteigers op.
7. De leerlingen plannen en bereiden de werkzaamheden voor met inbegrip van meetstaat en kostprijsberekening.
8. De leerlingen bereiden de oppervlakken voor in functie van beschermen en verfraaien.
9. De leerlingen maken het afwerkingsproduct gebruiksklaar.
10. De leerlingen schilderen manueel oppervlakken zowel binnen als buiten.

11. De leerlingen schilderen met een verfpistool.
12. De leerlingen voeren decoratieve schilderwerken uit.
13. De leerlingen brengen ornamenten en sierlijsten aan.
14. De leerlingen bereiden de oppervlakken voor in functie van de te plaatsen wandbekleding.
15. De leerlingen brengen wandbekledingen aan.
16. De leerlingen plaatsen raamdecoratie.
17. De leerlingen bereiden de oppervlakken voor in functie van de te plaatsen soepele vloerbekleding.
18. De leerlingen plaatsen soepele vloerbekledingen.
19. De leerlingen ronden de werkzaamheden af.
20. De leerlingen maken CAD-tekeningen.

Aanvullende onderliggende kennis

De opgenomen kennis staat steeds in functie van de specifieke vorming van deze studierichting.

Algemeen

- a. Decoratiestijlen
- b. Elektrisch, pneumatisch en handgereedschap en machines: werking en veiligheidsaspecten
- c. EPB: algemene principes
- d. Fysische en chemische verschijnselen in verband met gebouwen
- e. Isolatiematerialen en -technieken
- f. Kwaliteitsnormen, waarden en tolerantienormen
- g. Lijmsoorten: toepassing en veiligheidsvoorschriften
- h. Materialen en producten in functie van beschermen, afwerken, verfraaien
- i. Ondergrond: soort, staat, implicaties
- j. Raamdecoratie: soorten, plaatsings- en uitvoeringstechnieken
- k. Specifieke risico's bij het gebruik van solventen, de grenswaarden voor blootstelling en de nodige preventiemaatregelen
- l. Specifieke risico's waaronder risico's van gevaarlijke en schadelijke stoffen, elektriciteit, lawaai, trillingen, brand, explosies
- m. Veiligheids- en milieuvoorschriften
- n. Vochtproblematiek
- o. Water-, lucht- en dampschermen
- p. Werkdocumenten, tekeningen en plannen

Schilderwerken

- q. Uitvoeringstechnieken

Wandbekleding

- r. Soorten, plaatsings- en uitvoeringstechnieken

Soepele vloerbekleding

- s. Soorten en uitvoeringstechnieken (inclusief plinten)

8 Inhoud

1	Inleiding.....	3
1.1	Het leerplanconcept: vijf uitgangspunten	3
1.2	De vormingscirkel – de opdracht van secundair onderwijs	3
1.3	Ruimte voor leraren(teams) en scholen	4
1.4	Differentiatie	5
1.5	Opbouw van leerplannen.....	6
2	Situering	7
2.1	Samenhang in de derde graad	7
2.1.1	Samenhang binnen de studierichting Decoratie en schilderwerken	7
2.1.2	Samenhang met andere leerplannen binnen de finaliteit	7
2.1.3	Samenhang over de finaliteiten heen	7
2.2	Plaats in de lessentabel	8
3	Pedagogisch-didactische duiding	8
3.1	Decoratie en schilderwerken en het vormingsconcept	8
3.2	Krachtlijnen	9
3.3	Opbouw	10
3.4	Leerlijnen.....	10
3.4.1	Samenhang met de tweede graad	10
3.4.2	Samenhang in de derde graad	10
3.5	Aandachtspunten	11
3.6	Leerplanpagina.....	12
4	Leerplandoelen	12
4.1	Generieke competenties.....	12
4.2	De opdracht ontleden en procesmatig voorbereiden	13
4.2.1	Materialen en producten, ondergronden en gebreken onderzoeken in functie van decoratie en schilderwerken	14
4.2.2	Materialen en producten, ondergronden en gebreken onderzoeken in functie van wandbekleding	16
4.2.3	Materialen en producten, ondergronden en gebreken onderzoeken in functie van soepele vloerbekleding.....	16
4.2.4	Metten en modelleren	17
4.2.5	Plannen en organiseren	17
4.3	De opdracht volgens voorbereiding realiseren.....	19
4.3.1	Preventie en milieu	19

4.3.2	Gereedschappen, materialen en toestellen beheren en onderhouden.....	22
4.3.3	Oppervlakken met afwerkingsproducten verfraaien.....	23
4.3.4	Oppervlakken met wandbekleding verfraaien.....	25
4.3.5	Oppervlakken met soepele vloerbekleding verfraaien.....	26
4.3.6	Met raamdecoratie verfraaien.....	27
4.3.7	Droogbouwsystemen realiseren.....	27
4.4	Kwaliteitscontrole en zelfevaluatie.....	27
5	Basisuitrusting	28
5.1	Infrastructuur	28
5.2	Materiaal, toestellen, machines en gereedschappen.....	29
5.3	Materiaal en gereedschappen waarover elke leerling moet beschikken.....	30
6	Glossarium.....	30
7	Concordantie	32
7.1	Concordantietabel.....	32
7.2	Minimumdoelen basisvorming	33
7.3	Doelen die leiden naar één of meer beroepskwalificaties	33
8	Inhoud	35